

29. september 2021

Danmarks Biblioteksforenings Lærings- og Digitaliseringsudvalg

Referat

TID: den 28. september fra kl. 8:30-10:00.

STED: Microsoft Teams

Deltagere:

Bente Ankersen, fmd.

Bente Refslund

Hanne Merete Sørensen

Hans Skou

Katrine Skov

Kristine Nygaard Ledet

Lars Bornæs

Leif Egholm

May-Britt Andrea Andersen

Afbud:

Annette W. Godt

Britta Thuun-Petersen

Inger Nielsen

Leif Utermöhl

Signe Bekker Dhiman

Steffen Andresen Nissen

Sekretær for udvalget:

Michel Steen-Hansen

Mere om udvalget [her](#)

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden

Sagsfremstilling

Det er over et år siden vi har været samlet og Corona har betydet, at vi har nedprioriteret udvalgsarbejdet. Men I har mulighed for at se nærmere på udvalgets arbejde [her](#)

Godkendelse af dagsorden.

Indstilling

Dagsordenen godkendes.

Afgørelse

Godkendelse.

2. Corona og erfaringer

Sagsfremstilling

Coronakrisen har været en udfordring for bibliotekerne, som man kender på de fleste andre områder. Lige nu arbejdes der for at få de fysiske besøgende og lånerne tilbage på bibliotekerne i samme omfang, som vi kendte før krisen.

Men hvordan har udviklingen af det digitale brug af bibliotekerne udviklet sig de seneste år.

Succes

På et område adskiller bibliotekerne sig dog fra mange andre kulturområder. Den digitale interesse eksploderede nærmest da coronakrisen lukkede bibliotekerne, og det har økonomiske konsekvenser. Udlån af lyd- og e-bøger er på landsplan fordoblet fra 2019 til 2021, og væksten ser ud til at fortsætte. Det medfører, at udgiften til digitale udlån på landsplan er steget fra 50 mio. kr. i 2017 til 100 mio. kr. i 2021.

Konsekvensen har desværre været, at flere kommunale biblioteksvæsner nedsætter grænsen for hvor mange e-bøger og lydbøger børn og voksne kan låne, og det medfører store forskelle i de digitale bibliotekstilbud landets kommuner imellem.

Med stigningen i brugen af digitale materialer kan udgiftspresset på bibliotekernes materialekonti derfor forventes at stige yderligere i de kommende år. Selvom der er en tendens til fald af fysiske udlån (som dog er vendt i en del kommuner), så skal bibliotekerne stadig indkøbe et bredt udvalg af fysiske bøger, da det fysiske udlån fortsat er markant højere end det digitale. Sammenholdt med bibliotekernes høje aktivitetsniveau for borgerne, der for mange lokalsamfunds vedkommende er det sidste ikke-kommercielle mødested, er der begrænsede muligheder for at omprioritere og finansiere det øgende digitale forbrug af anden vej.

På mødet orienterer Michel Steen-Hansen om udviklingen og biblioteksforeningens arbejde i forhold til de kommunale budgetter.

Indstilling

Sagen drøftes med henblik på om vi skal iværksætte nye fælles tiltag.

Afgørelse

Sagen drøftet. Se yderligere i præsentationen til dagens møde – [Dagsorden - PP](#)

3. National Læsestrategi

Sagsfremstilling

Vi følger op fra mødet i oktober 2019.

Fra nationalt politisk hold er der en voksende fokus på behovet for at styrke læsning og læselyst, hos både børn og voksne bl.a. i kølvandet på vores [forslag til en national læsestrategi](#).

På mødet vil Michel Steen-Hansen give en status på arbejdet i kølvandet af det forslag, Bibliotekernes håndslag om at arbejde med børn og unges læselyst i alle kommuner og et

par mindre udviklingspuljer på statslig plan som er afsat til området, samt arbejdet i den LÆSEKOALITION som Danmarks Biblioteksforening har nedsat på tværs af brancher.

Indstilling

Sagen drøftes.

Afgørelse

Sagen drøftet – med fokus på den fremtidige læseundersøgelse, hvor Tænketanken Fremtidens Biblioteker sammen med Center for Anvendt Skoleforskning og en lang række andre aktører laver en ny og udvidet undersøgelse af børn og unges læse- og medievaner, som opfølgning på den undersøgelse de lavede i 2017. Den udkommer næste år – se mere [her](#)

Se yderligere i præsentationen til dagens møde - [Dagsorden - PP](#)

4. Læsestrategi og biblioteksudvikling i kommunerne

Sagsfremstilling

På udvalgets seneste møde blev der nedsat en arbejdsgruppe der skulle arbejde med at designe en landsdækkende undersøgelse, der skal afdække hvilke læsestrategier der er igangsat kommunalt. Herunder hvilke samarbejdspartnere indgår, hvordan er den forankret, hvordan er den besluttet?

Hvilke fokusområder indgår i strategien? Er der fokus på lystlæsning?

Den blev gennemført i 2020 af sekretariatet.

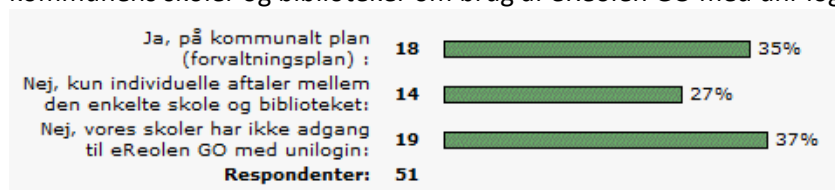
Undersøgelser peger på, at både børn og voksne læser mindre. Og de læser mindre af lyst. Undersøgelser viser også, at læsningen i barndommen påvirker vores læsning som voksne.

Opfølgende hertil har Danmarks Biblioteksforening i november-december 2020 gennemført en undersøgelse blandt landets folkebiblioteker for at undersøge, i hvilket omfang der på kommunalt plan i dag er fokus på læsningen.

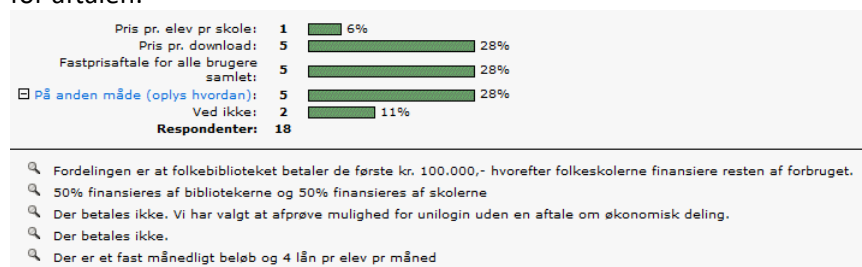
51 biblioteksvæsener svarede på undersøgelsen.

- Kun 12 af respondenterne melder, at kommunen har en overordnet læsestrategi. Læsestrategien gælder for langt størstedelens vedkommende lige fra 0-års alderen til og med udskolingen.
- Kun 5 angiver, at læsestrategien også gælder for fritidslæsningen (f.eks. brug af biblioteket).

Undersøgelsen har også spurgt ind til, om der er indgået en fælles aftale på vegne af kommunens skoler og biblioteker om brug af eReolen GO med uni-login.

De 18 som har indgået aftale på kommunalt plan fortæller følgende om betalingsmodellen for aftalen:

Se alle svar fra undersøgelsen i vedhæftede excel-fil.

(undersøgelsen spurgte også ind til finansiering af eReolen og eReolen.go, som er målrettet skolerne, men det vurderes at data ikke længere er valide som følge af udviklingen siden).

Indstilling

Sagen drøftes.

Afgørelse

Sagen drøftet.

Der skal fremover arbejdes med finansieringen af den digitale litteratur i forhold til kommunerne og specielt mellem biblioteks- og skolesektor. Der er tendenser til, at der opstår begrænsninger i børnenes adgang til de digitale bøger på grund af manglende fokus og finansiering af frilæsning i skolesektoren, specielt i forhold til den digitale adgang. Der skal skabes en yderligere dialog med "Det Digitale Folkebibliotek" om at skabe et yderligere statistisk politisk oplæg til de nye kommunalpolitikere, om at de økonomiske styringsmekanismer af eReolen og eReolen.go kan afskære børn for at få adgang til digital litteratur.

5. Konference

Sagsfremstilling

På seminaret i Odense planlagde udvalget at de i 2020 vil skabe en stor event (konference eller camp) med lærende workshops, oplægsholdere, projektpræsentation og inspiration fra hele verden. Her skal også gerne være deltagelse af både Undervisnings- og Kulturminister, samt en bred politisk og faglig deltagelse.

Det blev grundet Corona ikke arbejdet videre med planlægningen af denne.

Indstilling

Det indstilles at der ikke arbejdes videre med ideen i indeværende periode, men at ideen videregives til et nyalgt repræsentantskab.

Afgørelse

Tiltrådt.

6. Evaluering

Sagsfremstilling

I princippet udløber udvalgets valgperiode først i foråret 2022, men efter et kommunalvalg, kan der ske forandringer, der ændrer medlemmernes fokus.

Erfaringsmæssigt kan det derfor være vanskeligt at samle udvalget efter kommunevalget. Derfor forslås, at der ikke afholdes flere møder i indeværende periode, men at vi i stedet evaluerer udvalgets arbejde og komme med anbefalinger til fremtidens arbejde med læring- og digitalisering i Danmarks Biblioteksforening.

Indstilling

Det indstilles at vi evaluerer udvalgets arbejde og kommer med anbefalinger til fremtidens arbejde med læring- og digitalisering.

Afgørelse

Bente, Lars og Michel samler op på debatten i et brev til FU - om at få strammet kommissorium op og indskrænket opgaven og antallet af medlemmer i et fremtidigt udvalg, samt afstemme budgettet med ambitionerne.

Næste møde

Sagsfremstilling

Skal der afholdes flere møder?

Indstilling

At der ikke planlægges flere møder, hvis ikke der planlægges nye aktiviteter.

Afgørelse

At der afholdes et møde i starten af det nye år, hvor man arbejder med en fremtidig struktur og de politiske udmeldinger fra udvalget, gerne som fysisk møde. Der udsendes snarest en doodle.

Bente Ankersen
Formand

&

Michel Steen-Hansen
Direktør